

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจที่มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรที่ตั้งอยู่ในเขตสำนักงานตรวจสอบบัญชีที่ 7 ผู้ศึกษาทำการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจงจากนักบัญชีของสหกรณ์ประเภทการเกษตรทั่วไปที่ตั้งอยู่ในเขตสำนักงานตรวจสอบบัญชีที่ 7 และใช้เทคโนโลยีทางการบัญชีในการปฏิบัติงาน จำนวน 118 ราย รวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการส่งแบบสอบถามและได้รับการตอบแบบสอบถามกลับมาเป็นจำนวน 93 ราย คิดเป็นร้อยละ 78.81

แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์การเกษตร 3) การวัดทักษะทางวิชาชีพบัญชีของผู้ตอบแบบสอบถาม และ 4) ข้อมูลด้านแนวทางการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ ซึ่งสรุปผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 และ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและสหกรณ์การเกษตร

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 25 - 34 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี สำเร็จการศึกษาในสาขาบัญชี มีตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่บัญชีของสหกรณ์ มีประสบการณ์ในการจัดทำบัญชีให้สหกรณ์ต่ำกว่า 5 ปี และการเข้าอบรมเกี่ยวกับความรู้ในวิชาชีพบัญชีหลังจบการศึกษาเฉลี่ย 1 - 3 ครั้งต่อปี

สหกรณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีลักษณะการดำเนินธุรกิจการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย มีระยะเวลาเปิดดำเนินการจนถึงปัจจุบันมากกว่า 14 ปี มีทุนดำเนินงานเมื่อสิ้นปีบัญชีสุดท้ายมากกว่า 20 ล้านบาท มีเจ้าหน้าที่บัญชีประจำจำนวน 1 - 2 คน ใช้โปรแกรมบัญชีของกรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์เพียงอย่างเดียว

สำหรับด้านการส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชีของสหกรณ์ส่วนใหญ่พบว่า สหกรณ์มีการส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชี และมีวิธีการส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพ โดยการให้เข้ารับการอบรมตามที่หน่วยงานหรือองค์กรทางวิชาชีพบัญชีจัดขึ้นมากที่สุด

ส่วนที่ 3 การวัดทักษะทางวิชาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. จากการศึกษาคำตอบวัดทักษะทางวิชาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามในการศึกษาคำตอบครั้งนี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสามารถต่อทักษะทางวิชาชีพบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสามารถสูงสุดในแต่ละด้าน ดังนี้ 1) ด้านทักษะทางปัญญา คือ มีความสามารถซักถามและคิดเชิงเหตุผลเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดปัญหาหรือข้อสงสัยทางด้านการบัญชี 2) ด้านทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่การงาน คือ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบัญชี 3) ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล คือ มีความสามารถในการใช้จรรยาบรรณและค่านิยมทางวิชาชีพประกอบการตัดสินใจในการทำบัญชี 4) ด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร คือ มีความสามารถทำงานเป็นทีมได้ และ 5) ด้านทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ คือ มีความสามารถในการเป็นผู้นำตามคุณลักษณะพื้นฐานของผู้บริหารที่ดี

2. จากการศึกษาคำตอบวัดทักษะทางวิชาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสามารถต่อทักษะทางวิชาชีพ จำแนกตามลักษณะข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและจำแนกตามการส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในการศึกษาคำตอบครั้งนี้ สามารถสรุปตามทักษะทางวิชาชีพ 5 ด้านดังนี้

2.1 ทักษะทางปัญญา (Intellectual Skills)

จากการศึกษาคำตอบครั้งนี้พบว่า นักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีตำแหน่งเป็นหัวหน้าฝ่ายบัญชีมีทักษะทางปัญญา ซึ่งเป็นทักษะที่ช่วยให้นักบัญชีสามารถแก้ปัญหา ตัดสินใจและใช้ดุลยพินิจที่ดีแก้ไขสถานการณ์ที่ซับซ้อนขององค์กร (สภาวิชาชีพบัญชี, 2553ก) มากกว่านักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี หรือมีตำแหน่งเจ้าหน้าที่บัญชีของสหกรณ์

เมื่อพิจารณาตามการส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชีของสหกรณ์การเกษตร พบว่า นักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรที่มีการส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชีและมีวิธีการส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพ โดยการสนับสนุนให้ค้นคว้าหาความรู้ผ่านอินเทอร์เน็ต หรือการสนับสนุนให้ขอคำปรึกษาปัญหาจากผู้ทรงคุณวุฒิมีทักษะวิชาชีพทางปัญญามากกว่านักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรที่มีการส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชีแต่ไม่มีวิธีการส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพ โดยวิธีดังกล่าว

2.2 ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่การงาน (Technical and Functional Skills)

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า นักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรที่มีอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป ทำงานตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายบัญชี มีประสบการณ์มากกว่า 14 ปี มีการเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับความรู้ในวิชาชีพบัญชีภายหลังที่จบการศึกษา มีทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่การงาน ประกอบด้วยทักษะทั่วไปและทักษะเฉพาะเจาะจงสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ได้แก่ ความชำนาญทางตัวเลข (การใช้คณิตศาสตร์และสถิติ) และความชำนาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (สภาวิชาชีพบัญชี, 2553ก) มากกว่านักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรที่มีอายุน้อยกว่า 35 ปี ทำงานตำแหน่งเจ้าหน้าที่บัญชีของสหกรณ์ มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี หรือไม่เคยเข้าอบรมเกี่ยวกับความรู้ในวิชาชีพบัญชีหลังจบการศึกษา

เมื่อพิจารณาตามการส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชีของสหกรณ์การเกษตร พบว่า นักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรที่มีการส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชีโดยวิธีการส่งเสริมด้านการอบรมตามที่หน่วยงานหรือองค์กรทางวิชาชีพบัญชีจัดขึ้น การบอกรับเป็นสมาชิกเอกสารหรือวารสารทางวิชาชีพเพื่อติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้อง หรือการสนับสนุนให้ค้นคว้าหาความรู้ผ่านอินเทอร์เน็ต มีทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่การงานมากกว่านักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรที่ไม่มีวิธีการส่งเสริมด้านการบอกรับเป็นสมาชิกเอกสารหรือวารสารทางวิชาชีพเพื่อติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้อง หรือการสนับสนุนให้ค้นคว้าหาความรู้ผ่านอินเทอร์เน็ต

2.3 ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล (Personal Skills)

ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (สภาวิชาชีพบัญชี, 2553ก) นักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรมีการเข้าอบรมเกี่ยวกับความรู้ในวิชาชีพบัญชีหลังจบการศึกษาเฉลี่ย 1-3 ครั้งต่อปี มีทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคลมากกว่านักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรที่ไม่เคยเข้าอบรมเกี่ยวกับความรู้ในวิชาชีพบัญชีหลังจบการศึกษา

เมื่อพิจารณาตามการส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชีของสหกรณ์การเกษตร พบว่า นักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรที่มีการส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชีและมีวิธีการส่งเสริมทางด้านบอกรับเป็นสมาชิกเอกสารหรือวารสารทางวิชาชีพเพื่อติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้อง มีทักษะทางวิชาชีพทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคลมากกว่า นักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรที่มีการส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชีแต่ไม่มีวิธีการส่งเสริมทางด้านบอกรับเป็นสมาชิกเอกสารหรือวารสารทางวิชาชีพเพื่อติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้อง

2.4 ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร (Interpersonal and Communication Skills)

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า นักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี เข้าอบรมเกี่ยวกับความรู้ในวิชาชีพบัญชีหลังจบการศึกษาเฉลี่ยมากกว่า 6 ครั้งต่อปี มีทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ซึ่งเป็นทักษะที่ช่วยให้ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีสามารถปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลอื่นในองค์กรได้ดี รับและส่งผลสารสนเทศได้ การตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและมีประสิทธิภาพ (สภาวิชาชีพบัญชี, 2553ก) มากกว่านักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ไม่เคยเข้าอบรมเกี่ยวกับความรู้ในวิชาชีพบัญชีหลังจบการศึกษา

เมื่อพิจารณาตามการส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชีของสหกรณ์การเกษตร พบว่า นักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรที่มีวิธีการส่งเสริมด้านการบอกรับเป็นสมาชิกเอกสารหรือวารสารทางวิชาชีพเพื่อติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้อง หรือมีวิธีการสนับสนุนให้ค้นคว้าหาความรู้ผ่านอินเทอร์เน็ต มีทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารมากกว่านักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรที่ไม่มีวิธีการส่งเสริมด้านการบอกรับเป็นสมาชิกเอกสารหรือวารสารทางวิชาชีพเพื่อติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้อง หรือการสนับสนุนให้ค้นคว้าหาความรู้ผ่านอินเทอร์เน็ต

2.5 ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ (Organization and Business Management Skills)

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า นักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรที่อายุ 35 - 44 ปี ตำแหน่งเป็นหัวหน้าฝ่ายบัญชี มีประสบการณ์มากกว่า 14 ปี เคยเข้าอบรมเกี่ยวกับความรู้ในวิชาชีพบัญชีหลังจบการศึกษา มีทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจมากกว่านักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรที่อายุน้อยกว่า 35 ปี ตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่บัญชีของสหกรณ์ มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี ไม่เคยเข้าอบรมเกี่ยวกับความรู้ในวิชาชีพบัญชีหลังจบการศึกษา

เมื่อพิจารณาตามการส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชีของสหกรณ์การเกษตร พบว่า นักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรที่มีการส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชีและมีวิธีการส่งเสริมทางด้านการบอกรับเป็นสมาชิกเอกสารหรือวารสารทางวิชาชีพเพื่อติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนให้ค้นคว้าหาความรู้ผ่านอินเทอร์เน็ต และการสนับสนุนให้ขอคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิมีทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจมากกว่าที่มีการส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชีแต่ไม่มีวิธีการส่งเสริมดังกล่าว

3. เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความเห็นเกี่ยวกับระดับความสามารถต่อทักษะทางวิชาชีพบัญชีจำแนกตามลักษณะข้อมูลทั่วไปของนักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรพบว่า นักบัญชีในกลุ่ม

สหกรณ์การเกษตรที่มีลักษณะทั่วไปแตกต่างกันทางด้านเพศ และสาขาที่สำเร็จการศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับระดับความสามารถต่อทักษะทางวิชาชีพบัญชีทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านแนวทางการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ

นักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรกล่าวถึงปัญหาหรืออุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพบัญชีแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านทักษะ ความรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของนักบัญชี

นักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรมีปัญหาทางด้านความแม่นยำ ความละเอียดรอบคอบในการจัดทำบัญชี ขาดประสบการณ์และความรู้ที่ทันสมัยเพียงพอต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งยังพบว่านักบัญชีบางรายไม่ได้จบการศึกษาทางด้านบัญชีโดยตรงทำให้ไม่มีความรู้ทางด้านบัญชี หน้าที่หลักของนักบัญชี คือ การลงรายการประจำวัน การจัดทำงบการเงิน จัดทำเอกสาร และจัดเก็บเอกสารในสำนักงาน ขาดความชำนาญในด้านกรวิเคราะห์งบการเงิน ทำให้มีปัญหาในการทำงานกับผู้บริหารเนื่องจากผู้บริหารไม่สามารถนำรายงานทางการเงินมาใช้เพื่อสร้างกำไรให้หน่วยงานได้ นอกจากนี้ยังพบว่านักบัญชีไม่สามารถตัดสินใจในเรื่องที่นอกเหนือจากงานได้เมื่อเกิดปัญหาการทำงานที่นอกเหนือจากการทำงานปกตินักบัญชียังจำเป็นต้องปรึกษาผู้อาวุโส

2. ด้านโปรแกรมบัญชีที่สหกรณ์นำมาใช้

นักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรพบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมบัญชีที่สหกรณ์นำมาใช้ คือ การบันทึกบัญชีเกิดความล่าช้าจากการใช้โปรแกรมในการลงบัญชีหลายโปรแกรม เกิดความผิดพลาดในการใช้โปรแกรมในการบันทึกบัญชีเนื่องจากมีปริมาณเอกสารจำนวนมาก นอกจากนี้ยังพบว่าเจ้าหน้าที่สำนักงานตรวจบัญชีที่มาถ่ายทอดความรู้ไม่สามารถแก้ปัญหาเมื่อเกิดปัญหาในการบันทึกบัญชีโดยโปรแกรมของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ และโปรแกรมเมอร์มีความล่าช้าในการปรับแก้โปรแกรมบัญชี

3. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการฝึกอบรมทางวิชาชีพบัญชี

นักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรกล่าวว่าสหกรณ์ขาดการสนับสนุนด้านการเงิน สหกรณ์มีขนาดเล็กทำให้มีทุนดำเนินงานน้อย และสหกรณ์ขาดงบประมาณในการจัดจ้างบุคลากร และเจ้าหน้าที่บัญชี ทำให้ไม่สามารถส่งเสริมและสนับสนุนการฝึกอบรมทางวิชาชีพบัญชีได้ นอกจากนี้ยังกล่าวว่าการศึกษาอบรมด้านวิชาชีพบัญชีเปิดโอกาสให้สหกรณ์เข้าร่วมได้น้อย อีกทั้งข่าวสารทางการบัญชีและมาตรฐานการบัญชียังไม่ทั่วถึง

4. ด้านการดำเนินงานของคณะกรรมการของสหกรณ์

นักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตร กล่าวถึงปัญหาทางการดำเนินงานของคณะกรรมการของสหกรณ์ว่า การทำงานของคณะกรรมการหลายคนมีความคิดเห็นแตกต่างกันและแบ่งแยกกันเป็นหลายฝ่ายทำให้การดำเนินงานไม่เกิดการพัฒนา อีกทั้งคณะกรรมการไม่มีนโยบายให้เจ้าหน้าที่บัญชีเข้าฝึกอบรมทางด้านบัญชีจึงปัญหาหรืออุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพบัญชี

การอภิปรายผล

ผลการศึกษาวัดทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรในเขตสำนักงานตรวจสอบบัญชีที่ 7 ที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลการศึกษาดังกล่าวตามแนวคิดทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชีตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีฉบับที่ 3 เรื่องทักษะทางวิชาชีพ (International Education Standards for Professional Accountants: IES 3 professional skills) ดังต่อไปนี้

1. นักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรมีความเห็นเกี่ยวกับระดับความสามารถต่อทักษะทางวิชาชีพบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กรรณิการ์ จันทรโพธิ์ (2549) และ อักษรารณณ์ แวนแก้ว (2548) พบว่า นักบัญชีในเขตพื้นที่จังหวัดมหาสารคามและนักบัญชีธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามลำดับมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีความรู้ความสามารถหรือความเป็นมืออาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทักษะที่มีระดับความสามารถสูงสุดของนักบัญชีของสหกรณ์ครั้งนี้สอดคล้องกับนักบัญชีธุรกิจ SMEs ในการศึกษาของ อักษรารณณ์ แวนแก้ว (2548) 4 ด้านคือ ด้านการเรียนรู้อย่างชาญฉลาด คือ การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ด้านเทคนิคและการปฏิบัติหน้าที่ คือ ความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านบุคคล คือ การนำจริยธรรมและวัฒนธรรมมาใช้ในการตัดสินใจ และด้านความสัมพันธ์และการสื่อสาร คือ การทำงานเป็นทีม

2. ความเห็นเกี่ยวกับระดับความสามารถต่อทักษะทางวิชาชีพบัญชีของนักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรในทักษะทางปัญญา ด้านมีความสามารถทราบถึงสาเหตุของปัญหาและแก้ไขปัญหานั้นได้ทันทีเมื่อเกิดสถานการณ์ที่ไม่เคยเจอมาก่อน ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่การงาน ด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการปฏิบัติงานบัญชีและจัดการลดความเสี่ยง และทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ด้านความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของ กรรณิการ์ จันทรโพธิ์

(2549) พบว่า นักบัญชี มีทักษะการเรียนรู้อย่างชาญฉลาด ด้านการระบุปัญหาและแก้ไขปัญหาคือไม่เป็นระบบในสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคยได้ ในระดับปานกลาง และ สุวรรณ หวังเจริญเดช (2546) พบว่า นักบัญชี มีทักษะด้านการแก้ไขปัญหาคือด้วยเหตุผล ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์เพื่อหาเหตุผล และความสามารถในการแก้ไขปัญหาคือใช้ประสบการณ์ ในระดับปานกลาง ซึ่งนักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรจากการศึกษาครั้งนี้ให้ความเห็นว่า นักบัญชีบางรายไม่ได้จบการศึกษาทางด้านบัญชีโดยตรงทำให้ไม่มีความรู้ทางด้านบัญชี หน้าที่หลักของนักบัญชีคือ การลงรายการประจำวัน การจัดทำงบการเงิน จัดทำเอกสาร และจัดเก็บเอกสารในสำนักงานทำให้ขาดความชำนาญในด้านการวิเคราะห์งบการเงิน ไม่สามารถตัดสินใจในเรื่องที่นอกเหนือจากการทำงานของตนเองได้ต้องปรึกษาผู้อาวุโส และมีปัญหาพื้นฐานด้านภาษาต่างประเทศ

3. นักบัญชีสหกรณ์การเกษตรที่มีประสบการณ์ในการทำบัญชีให้สหกรณ์แตกต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับระดับความสามารถต่อทักษะทางวิชาชีพบัญชีด้านทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติ และหน้าที่การงาน และทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับการศึกษาของ กรรณิการ์ จันทรโพธิ์ (2549) พบว่า นักบัญชีที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานทางด้านการทำบัญชีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีความรู้ความสามารถทางการบัญชีโดยรวมด้านความรู้ทางด้านเทคนิค และความคิดที่เป็นระบบและกว้างไกลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

4. สหกรณ์การเกษตรที่มีการส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านการสนับสนุนให้ขอคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิทำให้นักบัญชีของสหกรณ์มีทักษะทางปัญญามากขึ้น และสหกรณ์การเกษตรที่มีการส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพบัญชีโดยการบอกรับเป็นสมาชิกเอกสารหรือวารสารทางวิชาชีพเพื่อติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องทำให้นักบัญชีของสหกรณ์มีทักษะด้านคุณลักษณะเฉพาะบุคคลมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ สรศักดิ์ ฐนนไชย (2551) พบว่า พนักงานบัญชีในกิจการที่มีการส่งเสริมทักษะ โดยการสนับสนุนให้ขอคำปรึกษาปัญหาจากผู้ทรงคุณวุฒิมีทักษะทางวิชาชีพด้านทักษะทางปัญญามากกว่าพนักงานบัญชีในกิจการที่ไม่มีการส่งเสริมทักษะดังกล่าว และยังพบว่า พนักงานบัญชีในกิจการที่มีการส่งเสริมทักษะ โดยการบอกรับเป็นสมาชิกเอกสารหรือวารสารทางวิชาชีพมีทักษะทางวิชาชีพด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคลมากกว่าพนักงานบัญชีในกิจการที่ไม่มีการส่งเสริมทักษะดังกล่าว

ข้อค้นพบ

จากการศึกษาเรื่องการวัดทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรในเขตสำนักงานตรวจสอบบัญชีที่ 7 มีข้อค้นพบประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. นักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรที่มีความแตกต่างทางด้านเพศ และสาขาที่สำเร็จการศึกษาไม่มีผลทำให้ความเห็นเกี่ยวกับระดับความสามารถต่อทักษะทางวิชาชีพบัญชีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

2. สหกรณ์การเกษตรที่มีการส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพบัญชีด้านการเข้าอบรมเกี่ยวกับความรู้ในวิชาชีพบัญชีหลังจบการศึกษา หรือการบอกรับเป็นสมาชิกเอกสารหรือวารสารทางวิชาชีพเพื่อติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องมีผลทำให้นักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรมีความเห็นเกี่ยวกับระดับความสามารถต่อทักษะทางวิชาชีพทางด้านทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่การงาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร และทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจมากกว่านักบัญชีในสหกรณ์การเกษตรที่ไม่มีการส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพดังกล่าว

ข้อจำกัดของการศึกษา

เนื่องจากระยะเวลาในการศึกษาค่อนข้างจำกัดจึงเลือกทำการวัดทักษะของนักบัญชีโดยการให้นักบัญชีทำการประเมินทักษะของตนเอง ซึ่งไม่ครอบคลุมถึงการประเมินโดยผู้อื่น เช่น คณะกรรมการ หรือผู้จัดการที่ดูแลงานของนักบัญชี ดังนั้นการศึกษาในโอกาสต่อไปจึงอาจมีการวัดทักษะในมุมมองหลายมิติมากขึ้น

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

ผลการศึกษาในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรประเภทการเกษตรทั่วไปที่ตั้งอยู่ในเขตสำนักงานตรวจสอบบัญชีที่ 7 และมีการใช้เทคโนโลยีทางการบัญชีในการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะที่คาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรดังนี้

1. นักบัญชีควรมีการศึกษาติดตามข่าวสาร ทั้งจากการเข้ารับการอบรม การอ่านวารสารทางวิชาชีพ การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต และการสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้ทรงคุณวุฒิ

เพื่อเพิ่มทักษะทั้งที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีและไม่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีให้สอดคล้องกับการทำงานและภาวะการแข่งขันในยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

2. สหกรณ์การเกษตรที่มีงบประมาณจำกัดในการจัดส่งนักบัญชีของสหกรณ์เข้ารับการอบรมทางวิชาชีพอาจเลือกใช้วิธีการบอกรับเป็นสมาชิกเอกสารหรือวารสารทางวิชาชีพเพื่อติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมทักษะของนักบัญชีเพิ่มเติม เพื่อให้ให้นักบัญชีของสหกรณ์มีทักษะทางวิชาชีพเพิ่มขึ้นขณะที่สหกรณ์การเกษตรสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการอบรมนักบัญชี

3. กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ควรจัดให้มีการวัดความรู้ผู้ทำบัญชีสหกรณ์และจัดอบรมเพิ่มเติมความรู้ทั้งทางด้านวิชาชีพบัญชี และทางด้านอื่น ๆ เพื่อให้ผู้ทำบัญชีสหกรณ์มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองและทำให้สหกรณ์การเกษตรเกิดความตระหนักและให้ความสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้ทำบัญชีมีการพัฒนาทักษะทางด้านบัญชีเพิ่มมากขึ้น

4. หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะนักบัญชีควรส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตรที่มีการแทรกทักษะด้านการคิดและวิเคราะห์ของนักบัญชีเพิ่มมากขึ้น เพื่อส่งเสริมให้นักบัญชีมีความสามารถในการคิดและวิเคราะห์ในการแก้ไขปัญหาได้ด้วยตัวเอง อีกทั้งยังสามารถรับมือและแก้ไขปัญหาได้ในสถานการณ์ที่ไม่เคยเจอมาก่อนได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

1. ควรมีการวัดทักษะทางวิชาชีพบัญชีสำหรับนักบัญชีของสหกรณ์การเกษตรทั่วประเทศ เพื่อสามารถทราบถึงปัญหาในภาพรวมทั้งประเทศและสามารถให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปพัฒนา หาแนวทางแก้ไข เพื่อกำหนดมาตรฐานที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย

2. ควรมีการวัดทักษะทางวิชาชีพบัญชีของนักบัญชีของสหกรณ์ในหลากหลายมุมมอง เช่น วัดทักษะโดยคณะกรรมการของสหกรณ์เป็นผู้ประเมินเปรียบเทียบกับ การวัดทักษะ โดยนักบัญชีเอง เป็นต้น

3. ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบและกลยุทธ์ในการส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชีสหกรณ์การเกษตรเพื่อให้ นักบัญชีสามารถเข้าถึงข่าวสารทางด้านวิชาชีพบัญชีมากขึ้น เช่น การศึกษาทักษะของนักบัญชีเปรียบเทียบกับระหว่างการใช้อินเทอร์เน็ตในการพัฒนาทักษะ การอ่านวารสารทางวิชาชีพบัญชี และการเข้ารับการอบรมทางวิชาชีพบัญชี เป็นต้น